

TELEGRAFUL ROMAN.

Apere Marția, Jona și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 37.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Poplăcei Nr. 37
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de ...
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 80 cr.
pentru fie-care publicare.

Din cauza sfințelor sărbători ale „Născerei Domnului Iisus Christos” Nr. proesim va apăre Marți în 31 Dec. v.

La Născerea Domnului.

După munca încordată, ne cade bine o țî de repaus.

După frământări, adese înșoțite de lupte desperate, e bine să avem o țî de pace.

Sufletul nostru, înșetat după linisce, caută recreare și acăsta o află numai după ce străbate în misteriiile cele mai ascunse, prin cari provedința divină a îngrijit de om și i-a dat ocărmuitoři, cari după legi nestrămutavere, după principii eterne se povățuiescă pașii omului, se îndrepte cursul lumii.

Atare povățuitoriu a fost Acela, a cărui născere lumea creștină ortodocșă o serbăză acum.

Sărbăm țîua păcei, țîua, în care iubirea cătră deapropoale a luat forme concrete, iubirea cătră semenii nostri devine arma cea mai puternică spre înfrânarea egoismului, spre sdrobirea tirăniei și spre nivelarea acelor colțuri, cari prind rădăcini și cresc în inimile omului și se manifestăză în atâte forme.

Idealul fiului lui Dumnezeu ni se presentă în totă splendoră inaintea ochilor și plini de măhnire trebuie să constatăm, că după aprăpe două mii de ani, omul e departe de a fi om, după principiile cari El le-a propoveduit.

Ar fi să avem țî de pace și durere nu o putem avé.

Poporele, cu cari trăim ne sunt dușmani declarați, legea în care ne-am botezat este un spin în ochii celor de altă lege, limba care cu atăta drag o vorbim este luată la gónă și suntem nevoiți a nu avea țî de pace, țî de sărbătore nici la țîle mari.

Iubirea, care e sădită în sufletele năstre pentru némul și legea năstră, vėdend trista stare, în care ne aflăm, nu ne lasă să odichnim, ne strigă mereu „la lucru”, căci voue nu ve este dat se serbați în linisce, voi nu puteți avé pe pământ pace, pentru-că egoismul altora, vrea cu ori-ce preț să ve înghită, să ve facă altceva de aceia ce sunteți și voiți să fiți și dacă nu veți fi tređi la mințe, dacă nu veți avea ochii în patru, ușor puteți fi desbrăcați de caracterul acela, ce vi l'a imprimat legea și limba văstră.

Este posibil deci se poți avé linisce sufletescă, când atentatele la limba și la legea ta sunt la ordinea țîle?

Este posibil să ai ticnă de viață, când nici după atâte suferințe nu poți să te consolideți și când munca ta, sudorea ta, trebuie să o dai spre scopuri străine, trebuie se o împarți cu aceia, cari nu te iubesc, nu te ajută, nu te spărginesc, ci îți pun pedeci și îți fac greutăți, ca pe urmă să te potă subjuga.

Frământați în sufletul nostru cu aceste gândiri ne întrebăm, ore trebuie să fie așa?

Este înțelept dela cei cu cari trăim, cu cari împreună am apărat pământul acesta, să ne devie frați atât de vitregi, încât să ne lipsescă de ticna și odichna aceea sufletescă, care ar trebui să o gustăm și noi cel puțin la țîle mari!

Și respunsul ce ni-l vom da nu poté fi altul decât, că în adevăr e trist că lucrurile au ajuns atât de departe.

Un profet propoveduesce, ca un apostol al minciunei stirpirea naționalităților și declară resboiu celor ce se vor asocia cu ele.

Legislativa țerei aduce legi una mai nesuportabilă decât alta pentru noi, și sub masca carității creștinesci de a ajuta pe învățatorii cei lipsiți țintesce a ne desbraca de dreptul ce l'am avut la aședarea învățătorilor, taie în statutul organic, lege sancționată de monarh, ca prin măsurile aceste nici umbră de autonomie bisericescă să ne rămână.

Candidații de deputați se presentăză în mijlocul alegătorilor, vorbesc de „națiune” de durerile „națiunei” de întărirea și consolidarea „națiunei”, fără să le trecă prin mințe, că aici atară de „națiune” mai sunt și alte popore, cari fac și ele parte din „națiune” și acele încă contribuie la susținerea statului, acele încă au neazurile și durerile lor și acestea încă ar fi just să fie tractate, blând și uman, aceste încă au institute de cultură, cari reclamă ajutoriu, aceste încă nu pot suge din unghii ca să acopere acele trebuințe, fără de cari un ném de ómeni nu poté să existe ba chiar și pierde titlul de drept pentru esistența, încât nu caută să țină pas cu progresul timpului.

De aceste pe cei ce vorbesc în numele „națiunei” nu i dóre.

Egoismul cel mai cras le-a întunecat mințile, pe întregă linia se produce nemulțămire, isvorul atător păcate omenesci, isvorul atător urmări grave pentru tóte acele popore, cari sunt osândite a trăi și a muri împreună.

În așa stare ne află pe noi pe români țîua născerei Măntuitorului, stare, ca și care mai tristă nu

se poté inchipui pentru un popor, care nu are alt păcat decât că e de viță latină, vorbesce altă limbă și nu concede ca să fie desbrăcat de caracterul seu național.

Și cu tóte aceste biserica ne dice „pe pământ pace și între ómeni bună învoire” și că fi ai bisericei vom căuta să cultivăm pacea până unde numai se poté. Dacă ne va fi destinul ca să fim împinși în altă direcțiune, dea sémă lui Dumnezeu și ómenilor, cei ce așa au voit să fie.

Sibiin, în 23 Decembrie.

III.

La anul 1868 legea de instrucțiune în asemenare cu proiectul de ađi a fost cu mult mai favorabilă confesiunilor, și deși în practică dispozițiunile ei privitoare la scóelele confesionale romănesci în parte nu s'au observat, deși dispozițiunile nefavorabile mēnau apa pe móra scóelilor comunale, acesti fi favoriți ai curentului de atunci și și ai celui de acum, totuși unde au fost aplicați ca inspectori de scóle ómeni cu simț de dreptate, și cu adevărată inimă pentru cultura și înaintarea poporului, acóele confesionale au fost cruțate de șicanări, și au făcut progrese, în raport cu sērăcia poporului, fôrte mulțămitoare.

La 1868 confesiunilor li s'a dat voie să înființeze scóie, să le susțină după puterile credincioșilor lor, se pună ele învățatorii, să le normeze ei salariile éráși după puterile lor, dacă vor ținé condițiunile puse la scóelele de stat, anume, dacă vor observa normele privitoare la zidirea și adaptarea de scóle, la separarea elevilor după secse, la modul de ocupațiune al învățătorilor, la cualificațiunea lor, și la planul pentru scóelele comunale și de stat. Mai departe ca condițiune s'a pus provederea scóelilor cu recuisitele scolare necesare, și observarea timpului de instrucțiune la minimul de 8 luni pe sate și 9 luni la orașe.

În §. 15 art. de lege XXXVIII din 1868 legislațiunea a luat dispozițiuni speciale în scopul controlului scóelilor confesionale prin potestatea de stat. Anume se dispune în acest §., că dacă confesiunile și anume suprema lor autoritatea, nici după trei admonițiuni făcute din șese în șese luni, va se dică în intervale de jumătate de an, nu vor implini față cu scóelele lor condițiunile atinse mai sus, atunci guvernul poté dispune prefacerea scóelei confesionale în scóla comună, și comuna politică

FOIȚA.

Diamante istorice.

(Schiță de A. de W. comunicată de Gilbert Remi).
(Urmare.)

Cum, vrei să și pleci, îl apostrofă principele, uitându-se la căsornicul seu. Într'o jumătate de óră va veni trăsura mea, am putea apoi cina la noi. Esci așa de amabil ca să primesci? Walicki făcu un compliment de consimțire.

Principele luă pe junele bărbat de braț și se duse cu el spre odaile unde se juca. Deodată acela se opri și adresă lui Walicki întrebarea:

— Ai de cuget să mai joci?

— Nu cred, răspunse litvanul, mi se pare și timpul prea scurt. Dar dacă doresci...

— Nu, nu, îl intrerupse principele ridend, nu e vorba de vre-o revangare, dar eu așa avé plăcere să mai iau parte la jocul celorlalți domni. Nu vei avé óre bunătaea să mi împrumuți punga d-tale pe o jumătate de óră, de óre-ce eu am pierdut banii care i am avut la mine?

Walicki își scóse la moment punga fără esitare și-o înmănuă principelui în modul cel mai deobligător. Acesta i mulțămi prin o strângere de mână, se aședă la masa cea mai apropiată de joc și aruncă mai jumătate din piesele de aur ale lui Walicki pe o singură carte. Principele éráși pierdu. Jocul mai dură cãtva timp, dar norocul îi întorcea prin-

cipelui cu consecență spatele. Mai dispunea încă numai de puțini galbeni, când un servitor alui Copețcu i anunță, că trăsura așteptată a fosit. Principele se sculă, luă pe Walicki de braț și se duse cu el spre antișambră. Acolo principele era așteptat de un servitor fin și bogat galonat și întinse stăpănului seu, cum și lui Walicki pre lângă adenci plecăciuni pālăria și mantaua.

Ajunși la capul scărei din jos, ei se urcară într'o trăsură elegantă. Caii porniră în tropot înfocat și în curând se opriră înaintea unui palat din Bankgasse. Acolo le deschise un portar, un lacheu le lumina pe latele scări ale palatului. Walicki intră cu principele al cărui nume încă nu'l cunósce într'un salon de mănăcare somtuos și decorat cu mult gust, în al cărui camin ardea un foc cu flacări vesele. În mijlocul salonului se afla o masă rotundă, coperită cu bucate în abundanță, la care se aședară cei doi domni.

— Ei bine, acum trebuie să facem cunoscința mai de aprăpe, opină principele și își spuse numele. Walicki se ridică de pe scaonul seu, se inclină și respunse zimbînd:

Deși nu am fericirea a fi principe, pentru aceea însă sunt pretendent la coróna Poloniei.

— Ghicesc, răspunse stăpănul casei de tot vesel, d-ta esci nobil polon.

— Așa e, me numesc Walicki.

Când ajunseră la desert cu deliciosul vin de Tokay, istorisi Walicki în mod neafectat principe-

lui sórtea sa, și nu retăcu, că punga, pe care i-o împrumutase conținea întréga lui avere și că cu aceste puține piese de aur el avea să-și caute norocul în lume. Principele ascultă pe tinérul seu óspe cu multă buavoință, i dădu mai multe sfaturi pretinesci, între care și pe acela, ca să se ferescă de joc.

— Eu joc numai din când în când, termină principele, când vréu să mă distrag și emoționez, dar d-ta, care intri în lume încă atât de tinér și de puțin espert, să încungiuri viciul jocului.

Principele chieamă apoi pe camarierul seu, i șopti câteva cuvinte și se concedia de Walicki cu observarea, ca să odichnescă în odaia sa de dormit și apoi să reapără éráși la dejun.

Walicki a fost condus într'o odaie de dormit, arangiată cât se poté mai confortabil, unde îl desbracă servitoriul. Esaminând Walicki odaia mai de aprăpe, spre mirarea lui observă pe masa de toaletă punga sa, ea pare a fi cu mult mai grea ca mai înainte, încât nu se putu reține, ca să nu ia la numărătura cuprinsul ei. În faptă, el afla cu 500 galbeni mai mulți, decât împrumutase el principelui la Copețcu. Walicki se decisé imediat să refuze în modul cel mai curtenitor acest dar și se încerca a face acăsta în diminșta următoare la dejun, pe care l'a luat împreună cu principele.

(Va urma.)

e îndreptăţită a face aruncul de 5% după darea directă şi asupra credincioşilor acelei confesiuni, cari nu au voit sau nu au putut împlini atinsele condiţiuni ale legii.

Cu considerare la speciile raporturi între bisericile surori române din patria noastră, şi la speciile condiţiuni de viaţă şi de avere ale poporului român desbinat în două confesiuni, legislaţiunea dela 1868 în §. 26 art de lege XXXVIII au luat şi poziţiunile următoare:

„Dacă în vre-o comunitate diferitele confesiuni, cari sunt în sine oficiale, vin la convingerea, scolare întrunite pot susţine o şcoală mai bună spre scopul căreia pot lua refugiu la ajutorul întregii comune, sau chiar şi la ajutorul dela stat, atunci speciile scolare confesionale se pot întruni toate în o singură şcoală comună.

Şcoala comună astfel întrunită devine cu totul şcoală comunală, asupra căreia se estind toate normele, cari sau statorit pentru scolarele comunale.

Guvernele şi legislaţiunea Ungariei dela început încă au lucrat după un plan conceput în stil mare, şi l'au executat consecuent. Şi, după cum am observat, până acuma s'a dat lucrărilor şi aparenţa de îndreptăţire.

Ōmenii, cari au făcut §. 26 din legea de instrucţiune dela 1868 au voit se pună pedeci îmbunătăţirii scolarelor confesionale prin o eventuală întrunire a lor, prin o eventuală contopire a lor, în o singură şcoală, da aceea s'a dispus, că la cazul de a se contopi scolarele confesionale cu învoirea confesiunilor, atunci şcoala devine şcoală comună.

De bună seamă bărbăţii, cari au vîrit în legea de instrucţiune acest §. care lovesce în aparenţa liberalismului, nu au avut cunoştiinţa de antagonismul, care a domnit şi domnesce încă între bisericile românesci.

Trebuia se fie şi între români ōmeni mai prevădători, ōmeni cu inimă pentru poporul român şi pentru existenţa lui, care atîrnă dela şcoala românescă şi trebuie se vină acestia la convingerea, că decît 2 scolare amărite în fie care comună românescă, mai bine una confesională, şi bună.

La acesta nu ne impedează legea statului, şi tot lucrul atîrnă dela bisericile românesci.

Era destul dacă se lua măsuri ca în fie-care comună şcoala se rămână cu confesiunea majorităţii, şi susţinerea se făcea după proporţiunea sufletelor.

Nu perdeam nimica în acest cas, şi şcoala era scutită pentru eventualităţi, cum e şi proiectul de lege de acuma, căci ori gr. ori gr. cat. şcoala tot românescă rămân.

Naţiunea română pe o cale sau alta de bună samă va cere seama dela bisericile românesci, pentru ce nu au fost prevădători, şi până a fost cu putinţă, pentru ce nu au salvat existenţa scolarelor prin o înţelegere reciprocă. Pentru ce dōră veleităţi interconfesionale au întunecat mintea celor chemaţi de a fi prevădători, şi a asigura existenţa scolarelor cu puteri unite, sau dōră dacă nu mintea, pentru ce le-a impetrit inima, şi nu i-au muiat la o acţiune comună. întonăm, până era timp.

Da, de bună samă naţiunea o va cere acesta dela bisericile române şi atunci vom eşi din rezerva pe care ni-o am impus, şi încă ni-o impunem, vom eşi dicem din rezerva impusă, şi ne vom justifica, nu că nu am avut prevederea, nu că nu ni s'a muiat inima, ne vom justifica, ci mai de multe ori am făcut încercarea, şi am pus unica condiţiune posibilă, majoritatea românilor din comună să determine caracterul confesional al scōlei.

Şi atunci se va vedea din a cui vină speranţele noastre s'au stins precum se stinge fumul, şi s'au topit, precum se topeşte cēra de faţa focului.

Şi noi şi acuma nu codamnăm pe nime, căci pot se fie consideraţiuni, cari se justifice asemenea procedere, consideraţiuni, pe cari noi nu le cunoştem, de aceea nu ne atingem de consciinţa semenilor nostri.

Cum stă însă situaţiunea acuma?

Revista politică.

Agitaţiunile electorale în Ungaria s'au început în toate părţile.

Partidele magiare apelēză la cetăţeni în sensul programelor, ce vor să le desvōlte în periodul următoriu.

Partidul independent promite independenţa Ungariei, partidul „naţional” o singură naţiune în statul poliglot, ér liberalii promit realizarea reformei administrative.

Partidul așa numit naţional român până acum n'a dat nici un semn de viaţă. Din mai multe părţi, locuite de români, vin sciri, că vor candida şi români la viitoarele alegeri. —

Cu ocaziunea felicitărilor de anul nou, miniştrii presidenţi şi domnitorii puterilor centrale din Europa asigură şi pe viitoriu manţinerea păcii, condiţiunea cea mai însemnată pentru prosperarea popōrōlor. —

Partidul conservator din România s'a închiegat şi consolidat într'un mod neaşteptat. Dlui L. Catargiu i-a succés să pacteze cu junimistii, acordându-le şi trei portofolii.

În urma înţelegerii s'a retras gen. Manu dela domenii, agricultură şi comerţ; Stirbeiu dela finanţă şi C. Sturdza dela justiţie, făcēnd loc junimistilor: Carp, Ghermani şi A. Marghiloman.

Despre acesta remaniere ministerială se exprimă diariul junimistilor „Constituţionalul” astfel:

Lupta şi frământările din stinul partidului conservator s'au terminat astfel precum au dorit-o toate grupurile, care formau acest mare partid. Dl Lascăr Catargiu a reuşit se grupeze în jurul seu, în cabinetul conservator, mai toate capacităţile de prima ordine ce marele partid conservator cu toate grupurile sale conţine, dl general Manu a vēdut îndeplinindu-se misiunea grea ce şi-o luase odată, de a face această concentrare, şi dl P. P. Carp a vēdut realizându-se marele scop cel urmăria de atâţia ani, de a reforma partidul conservator pe baza unor idei moderne, cu un program clar şi precis de reforme urgente.

Acest eveniment mare pentru partidul conservator, îşi are importanţa sa capitală pentru ţara întregă, care a adus la cărmă acest partid.

Partizanii dlor Lascăr Catargiu, general Manu şi Al. Lahovari, partizanii dlui P. P. Carp vēd în actualul guvern, așa precum e constituit, o garanţie puternică de progres şi de muncă spornică de o parte, ér pe de alta ei vēd pe adversarii lor, cari sperau să profite din certurile lăuntrice ale partidului, cu totul confundaţi.

Acest fapt e foarte important, căci de odată cu programul constituţionalilor, partidul numit conservator a căpătat elemente vigurose, populare, seriose, muncitoare, desinteresate şi oneste, pline de dorul de a face ca programul, patrimoniul comun al marelui partid conservator, se fie aplicat. Pentru acesta şi aceste elemente îşi au garanţia în prezenţa în cabinet a dlor P. P. Carp, Menelas, Ghermani şi Al. Marghiloman, plus buna credinţă recunoscută a dlui Lascăr Catargiu, şi general Manu, care a făcut o jertfă pe care ori cine o pōte aprecia, nefiind nici o nevoie de comentariu, precum şi a celorlalţi membri din cabinet.

Partidul conservator reconstituit are acum o direcţiune nouă şi un program unic, acesta pentru muncă interioară; el se bucură de prestigiul onestităţii şi al capacităţii afară, judecându-l după faptele sale.

Correspondenţe particulare

ale „Telegrafului Român”

Buhani, protopresbiteratul Butenilor, în Decembrie, 1891.

Venerabilei redacţiuni dela „Telegraful român” în Sibiu.

Motto: „Meglio tardi, che mai”.

În Nrul 123 al venerabilului nostru Telegraf, carele de ani XXXIX apară cu resignaţiune, veritabil-minte creştinēscă fortărăţa românilor ortodocsi, carele pōrtă numele glorios de biserică mântuitoare pentru români, — s'a discutat cu demnitate română cestiune a unui pretins scandal din parochia noastră Cinadul-unguresc.

Apēs cu aplomb, numind cestiunea de nou pretins scandal, căci după ce o scrutăm şi examinăm „sine ira et studio” ultima analysi, de facto, tot lucrul consiste dintr'un esces transitoriu, carele însă s'a înmărit după aksioma din ţinţariu armăsariu, de cei ce le plac atari lucruri.

Şi fiind că venerabila redacţiune a şi răspuns tot ceea-ce se referă la pretinsul scandal, me vēd dispensat de a produce ulterioare motive de resfrângere.

Voiu ruga însă pentru un pic de spaţ de ospitalitate literară, la observaţiunea ce aţi binevoit a face în materia instituţiunei inspectorilor de scōle din diecesa noastră aradană.

În atinsa materiă me vēd şi datoriu a răspunde (cam târziu, dar, bine dice italianul „meglio tardi, che mai”) căci după cum invederēză din caracterul ce port, indirect şi eu sum atins.

S'o spūn însă din capul locului, cumcă instituţiunea, sau cum o numiţi specialitatea, din diecesa Aradului, cu inspectorii scolari mireni şi preoţi neprotopopi, — în sine, nu e de lăpădat, căci: (se nu se dee uitării: inspectorii mireni în diecesa noastră, esistă de 15 ani şi mai bine):

Eu am funcţionat 12 ani ca inspector fiind preot neprotopop, — parte între delenii cei mai

lipsiţi, parte între cămpenii cei mai îmbuibăţi, şi nici măcar ver un esces nu mi-a ocurs, — dar scandal, fū „terra incognita” în inspectoratele Josăşi şi Vinga, unde adevă funcţionali alungul amintiţilor 12 ani.

Mai mult: Arhiepiscopul actual, m'a esmis în speciile misiuni, d. e. la restauraţiuni periodice ale magistraturelor parochiale, la investigaţiuni grave în mai multe protopopiate, în parochii mari şi avute, unde de regulă creştinii nostri posed ore-care grad de cultură, dar, şi îndrăsnēlă precum: Secusigiu, Desacul, Janova, Jgrisiu, Nereu, Sânt-Andreiul, Aliosiu, Monostorul Cuvesdia, comune în comitatul Temişului, în giurul Timişōrei, Lipovei şi în comitatul Torontalului, şi în toate locurile, chiar şi în agen-dele protopopului, am îndeplinit misiunea mie concredută, spre mărirea lui Dumnezeu, salutea bisericei, mulţămirea şi bucuria prēbunului nostru arhiepiscop actual.

Se înţelege că esmisunea mea în tot locul a a fost basata în ss. canone, sau cum aşi dice după tipic, şi anume: cu binecuvēntarea celui mai mare; — şi de aci cred eu în religiozitatea mea, am avut în tot locul noroc.

Prē iubitul meu confrate, dau cu socotēla a trebuit să fie fără noroc la Cenad, că-oi după cum teie acum totă lumea, dēnsul a plecat pe o cale, fără a ave binecuvēntarea dela cel mai mare.

Din cele premisse se pōte trage corolariul de conclusiune, că nu specialitatea din diecesa noastră, pōrtă vina întēmplamētului din Cenad, ci nenorocul, ori pōte şi netactul omului.

Aici în diecesa noastră, caută să mai rămână şi pe mai departe specialitatea ori mai bine particularitatea inspecţiunei scolarelor, căci peotopopiatele sunt foarte estinse.

Apoi dacă suntem constrinşi a perena specialitatea de inspectorii cu preoţi neprotopopi, numai arhiepiscopul nostru nu pōrtă vina; pro primo: căci atare specialitate, Prēsăntia Sa a aflat o aici; așa şi aci ce a putut a făcut; din 42 i-a redus la 22; pro secundo: Voit-a Prēsăntia Sa să fie lucrul așa că toţi inspectorii se fie protopopi anume: îmulţind protopopiatele, da aci întēmpina opositiune, din partea celor interesaţi.

În fine ca unul ce am trecut prin marea şcoală a vieţii pe tereul administrativ public bisericesc im permit a însemna mai ales pentru tironi (ōmeni noi în oficiu) cum că se binevoiescă a fi cu mare tact şi să-şi noteze următoarele directive:

I. „Biserica nu e varmegia; am înţeles noi nu avem de a impune, ci de a lumina.”

II. „În anumite momente; premergem poporului, când ne urmēză; şi invers: urmăm poporului, când dēnsul premerge.”

Din parte mi mai daug două momente unul din pedagogie, „Cu adulţii se păşim calm”, altul din „Pastoral”, §-ul „Pășirea cu cei învrăjbiţi.”

„Se nu întevenim nici măcar cu sfatul când spiretele se află în prima furie.”

Venerabilă redacţiune! Înainte de a încheia aceste şire permite ţimi să ve declar, sunt consciu de ce am scris aici, de ore-ce cred firm a fi compe-tente în materia, ce am tractat.

Dacă am înălţat ici colea meritele arhiepiscopului meu tot așa de competente sum în cauză, că-oi nimenea nu-mi pōte impune, că dōră aş fi fost încarcat cu ōreşi-care favoruri sub actualul guberniu al diecesei.

Eu sum şi astăzi tot în poziţiunea, în care m'a aflat, actualul arhiepiscop, carele să şi exprima prea adeseori părintesce, ca unic favorit are şi acela este „numai interesul poporului”.

Dirept ce noi preoţi din acesta diecesă nu din oficiu; ci din inimă îi urăm şi afară din sfânta biserică „Să viieze la mulţi ani”

Primēscă venerabila redacţiune espresiunea sincerei consideraţiuni, cu ce am rēmas.

Ioan Muntean,
preot emerit,
inspector şcolar.

Serile de iarnă şi adulţii.

De lângă Alba-Iulia, în 15 Decembrie, 1891.

Respectuos ve rog se primiţi spre publicare în colōnele „Telegrafului Român” acestea rēnduri:

Între cei chemaţi a se interesa de sōrtea poporului, invēţatoriul ocupă de sigur un loc de frunte. Asupra lui cade multă răspundere, în ce priveşte înaintarea nēmului nostru.

Anticipând aceste, cred că nimenea nu pōte comite mai mari păcate faţa de nēmul seu, ca invēţatoriul, care fie din nepricepere, ori din rea vointă nu şi face datorinţa.

Îndoită şi îndecită e responsabilitatea ce cade asupra invēţatorilor nostri românesci, dacă privim cât a rēmas poporul nostru faţa de alte nēmuri înapoi,

În cele mai multe comune rurale pruncii abia prin postul crăciunului încep a frecuenta școala, și cu începutul primăverii băiatul plugariului nu și mai calcă pragul școlii.

Se naște deci întrebarea: că în timpul acela scurt, chiar de ar voi învățatoriul poți el face din elev om, care să și folosască atât sie-și cât și națiunii, din care face parte?

Nu poți! și chiar de aceea învățatoriul e cel dintâiu, care trebuie se mediteze mai serios asupra acestei impregiurări și asupra remediilor ce ar fi a se lua ca școala să corespundă întru toate misiunii sale.

Etă dar pentru ce am cutezat să afirm, că răspunderea cea mai mare cade asupra învățătorilor noștri de pe la sate.

E prea adevărat, că timpul cel scurt, în care pruncii frecventă școala și cercul cel mărginit de cunoștințe al scolarilor în vârstă dela 6—12 ani nu e de ajuns pentru ca învățatoriul să și poată ajunge scopul; se poată face adecă din scolarii sei români, cari să și iubescă nămul, și să fie înzestrați cu cunoștințe de ajuns.

Ca acesta se o poată face mai cu succes învățatoriul va face un bun serviciu cauzei noastre române, dacă în sările de țărnă va aduna tinerimea la școala ca să se mai deprindă în cetire și scriere; ba chiar și în cântări bisericesti și poezii naționale, cari pentru poporul nostru sunt de cel mai mare interes.

Noaptea de țărnă sunt destul de lungi, și atât învățatoriul cât și tinerimea poate jertfi în a două sără câte două sau trei ore. Și acesta nu pe seama nimenuia, ci pentru binele nostru românesc, și în special pentru binele fie-cărui.

Până la vârsta de 12—13 ani băiatul cercetează școala numai ca se satisfacă datorinței părinților și învățatoriului; țărnă de aci înainte fie care băiat începe a cugeta mai serios asupra folosului ce-l aduce scrierea de carte și chiar de aceea astfel de școala poate se aduce fructe cu mult mai binecuvântate ca școala dela 6—12 ani, fiind că în etatea dela 12—13 ani în sus băiatul învață din convingere și ceea ce se face din convingere e mai cu temei.

Vor fi poți și învățatori așa de comodi, cari vor cugeta, că e de prisos ca să și mai părădă timpul și să și strice peptul, cu astfel de școle. Aceia însă trebuie se cugete cu sânge rece, că ce chemare au ca învățatori români; ce bine pot face națiunii și pentru ce nu-l fac; cine suntem, ce trebuie se fim și pe ce cale putem să ne dezvoltăm mai cu succes ca se putem exista după-cum ni se cuvine.

Se cugete mai departe învățatoriul, că între ce impregiurări amenințătoare trăim ca popor, care vom să ne cultivăm limba și obiceiurile strămoșesti.

Etă pentru ce am afirmat dela început, că nici un om nu poți face mai mare bine nămului seu ca învățatoriul. C.

Cronică.

Budapesta, în Decembrie, 1891.

(Paul Janet: „istoria științelor politice“. — Legile scrise și legile nescrise. — Creștinismul, democrația și revoluțiunea popoarelor. — Reforme universitare. — Universitățile în vechime. — Autonomia universităților și internatele. — Științele exacte. — Concordanța în știință — Descentralizarea facultăților.

În edițiunea academiilor ungherești a apărut un op interesant, și adecă: „istoria științelor politice de Paul Janet“, tradus în limba magiară de dl Béla Lőrincz. Paul Janet se ține de școala lui Buckle. În cartea sa scrie, că societatea și ordinea de stat s'au început mai întâiu în Orient. Din religia lui Brachma citează; „Sacrificiul se nimicesce prin minciună. — Meritul rugăciunilor religioase se nimicesce prin vanitate. — Fructul binefacerilor se nimicesce prin înșelăciune. — Cel ce este sgârțit și rapace, celce înșelă pe țămeni, celce este crudel și clevește pe alții se poate considera, că are, însușirile unei măște. . . . Unde femia este stimată, acolo dumnezeii sunt îndestulți. Nu lovi femiea încă nici cu o floare. . . . Uniunea unei fete fine și a unui june, cu consimțământ reciproc, este o căsătorie între muzicanții din ceriu“. . . .

„Părintele este mai de stimat, ca o sută de învățatori. Mama este mai de stimat, ca o mie de țafii. . . . Regii sunt unșii, reprezentanții lui Dumneșu pe acest pământ“. . . .

Meritul lui Socrate este, că a cunoscut valoarea legilor nescrise. Legile scrise se deosebesc în fie-care stat și oraș. Însă legile nescrise, — ce se basază pe iubirea de dreptate a țămenilor, — sunt aceleași în toate țările. În tot locul dreptatea pretinde, să ne rugăm lui Dumneșu, să iubim să stimăm pe părinți și să le fim mulțumitori. . . .

Când creștinismul a luptat în contra puterii lumesci atunci s'a pus baza revoluțiunii popoarelor — țărnă Janet. Creștinismul a pus baza democrației moderne.

Ministrul cultelor Albin Csáky, se ocupă cu reformele esamenelor dela universitate. Profesorii cu dl ministru sunt de acord, că progresul studenților este foarte slab. Mai an s'a introdus doctoratul obligatoriu pentru fie-care student, ce voese să fie avocat și jude. Acuma se ține, că se va șterge obligațiunea doctoratului; dar că esamenele vor fi mai stricte. Doctoratul va rămâne un grad pentru cei ce sunt devotați mai mult științei, decât vieții practice.

Universitățile s'au început în secolul al 12-lea, și s'au format din școlile din mănăstiri și din cele din reședințele episcopesci. Spiritul de vălău de mijloc a fost acela al asocierii. Fie-care corporațiune și-a avut organismul ei separat. Studenților încă li s'a recunoscut dreptul de a se asocia, asigurându-li-se o autonomie universitară.

Biserica a sfârșit, statul și societatea a recunoscut și aprobat autonomia universitarilor. Clericii și călugării ascultau teologia la universitate, unde studiile se propuneau după anumite sisteme științifice.

Petrus Lombardus a scris primul op teologic: „Quatuor libri Sententiarum“, Dumneșu și Sânta treime, despre țănger, facerea lumii și despre căderea omului în păcat, despre mântuirea țămenilor prin Iesus, despre sântele taine și îndreptarea țămenilor. Acest op fu comentat de Alexander Halensis, Adalbertus Magnus, Wilhelm Seignelay, Robert Courson, Gilo Prăpositivus, Hugo Etherianus, Ioan Belet, Stefan Langton, etc.

Sântul Toma a scris opul cel mai sistematic teologic: „Summa Theologica“, împărțit în trei părți. În partea primă scrie despre Dumneșu, sânta treime, providența și predestinațiune. În partea a doua despre țănger, țămeni și paradisi. În partea a treia despre guvernarea și conservarea lumii; despre legile esterne naturali, legile țămenesci, despre legile testamentului vechiu și legile evangheliei. Despre virtuțile teologice, adecă credința, speranța, și iubire; despre virtuțile cardinali, adecă: prudența, dreptatea, țăria, cumpătarea. Despre datorințele episcopilor și călugărilor.

Clericii delângă studiul teologic ascultau filosofia, mai vartos se ocupau cu Aristotele.

Profesorii universitari erau mai vartos numai preoți și călugări și pentru științele profane.

Studenții teologi și civili trebuiau se locuiescă în internat. Întręa vieță universitară era religioasă; dimineața ascultau liturgie, se spovedeau de 4 ori pe an, ridicarea la rangul de doctor era împreunată cu ceremonie religioasă.

Sporindu-se numărul studenților, s'au sporit și internatele delângă universități. Internatele au venit pe mâinile unor țămeni particulari, cari făceau specule de bani cu încuștirarea studenților. Astfelii apoi au devenit internatele nesce hotele profane fără nici o disciplină. Beutura, larma, cërta, bătaia, chiar și uciderea erau lucru de toate țilele în internatele delângă universități.

Și în acest timp fără nici o disciplină, teologii erau încuștirăți cu studenții civili la olaltă. Teologii beau, se trânteau, danșau și horiau la olaltă cu filosofii și medicii.

Giovanni di Giovanni ține, că moravurile rele a preoțimei dela orașe și sate sunt a se atribui educațiunii rele din internate.

Cu educațiunea teologilor s'a ocupat în fine conciliul tridentin, și în anul 1563 în 15 Iuliu, în ședința a 23-a, a decis acest conciliu, ca pentru teologi să se ridice seminare teologice separate.

Dela conciliul tridentin în cõce numai studenții civili sau aflat în internatele delângă universități, având unele statute interne, și nisce „libertăți de civi universitari“ față de libertățile cetățenilor din oraș. Cele mai multe universități au avut dreptul de „jus gladii“ adecă senatul universității, colegiul profesorilor, aveau dreptul de a pedepsi pe studenți, și în casuri de crime grave, ai lipsi chiar și de viață, ceea-ce se întâmplă prin tăiatul capului cu sabie.

În Ungaria a fost un felu de universitate în Sămbăta-Mare. Împărătesa Maria Teresia a dat ordin, ca acesta universitate să se strămute la Pesta. Până la Iosif II. profesorii universitari erau jesuiți. Împăratul ștergând acel ordin, universitatea a venit pe mâinile profesorilor civili.

Științele profane: dreptul roman, dreptul privat, penal, comercial și cambial, dreptul internațional, sau dezvoltat numai în seculul prezente. Așa și științele naturali: fizica, matematica, geometria, chimia, medicina.

Universitățile șese secolu au propus numai teologia, filosofia, ceva matematică și medicină primitivă.

Resultatul științelor naturali este grandios. Prin puterea vaporului și a electricității s'a înșinit comunicațiunea greoie de mai înainte. Căile ferate sau înmulțit în toate țările europene. Preste Bosfor se va clădi un pod de fer, și căile ferate din Europa vor trece pre acest pod în Asia mică până la Ierusalim. De aici în Persia până la Indii, China și Iaponia englezii vor construi căi ferate în Egipt, cari se vor lăși în Africa.

Mașinile economice și mașinile dela fabrică au schimbat lucrurile economice și cele industriale.

Dacă universitățile șese sute de ani au făcut un progres neînșimant, științele în seculul prezente au luat un avânt nimeritoriu.

În țările orientale numai în timpul mai nou s'au ridicat și se ridică universități. Nici un popor din Europa nu poți trăi fără școala și carte.

Tinerimea trebuie să învețe științe speciali. Ori cât de tare ar varia însă științele în felul lor, totuși ele nu sunt opuse, ci se întregesc una pe alta.

Teologia nu este în contra țicere cu filosofia și științele naturali. În vieță toate lucrurile, toate științele, sunt în concordanță, precum în natură toate țapturile au un scop al lor anumit și sunt în depliuă concordanță unele cu altele.

Câmpia și delurile nu sunt lucruri opuse. Dela munți vin apele și riurile, cari se coboră la vale, la câmpie. Fără de munți cei dela câmpie n'ar avea nici apă de beut. Grănele preste abundență sunt căutate de locuitorii dela munți, cari scot sare, fer, argint și aur din munți.

Disputele și certele între învățați țin până-când cu toții vin le cunoștința adevărului.

Spiritualismul și materialismul nu sunt concepte opuse. țămenii pot trăi cu spiritul și cu materia, meditănd și lucrând.

Omul nu poți pătrunde cu mintea sa în tainele universului. Ci numai Dumneșu știe toate. De aceea nici cel mai învățat om nu se doțe țăli cu cunoștințele sale, cari sunt mărginite.

Resultatul științelor universitari este foarte mare. Dar mai mare este vechi necunoscut și nepătruns de mintea țămenescă.

Sgomotul asurđitoriu dela orașele mari, scumpetea, modalitatea slabă împedecă dezvoltarea tinerilor în știință și în țaria sufletescă și trupescă. „Odată va trebui se urmede decentralizarea“: astfelii că facultatea de medicină va rămâne în capitală lângă spitalele cele mari. țărnă teologia, facultatea juridică și filosofică și farmacia se vor așeza în orașele provinciale.

„Căci studiul are lipsă de meditațiune!“ Meditațiunea are lipsă de linisce. Cei mai mulți studenți sunt sëraci, și la orașele mari nu pot trăi. Astfelii apoi salele sunt preste vară gole de studenți. Profesorul Kerkápoly cu catalogul în mână nu și poți verbura ascultătorii: „Ad imposibilia nemo obligatur!“

Deci ministrul să șocotească bine și se decentralisețe; în Budapesta sunt înșeriși atăț studenți încat dacă ar umbra cu toții la prelegeri, n'ar încăpea nici chiar pe coridõra.

Și studenții „fără studiu“ sunt buni numai a face demonstrațiuni cu puțină popularitate în țără. Chiar șovenismul este rezultatul universităților slabe. Guri sparte, capete bolnave. Sântu-le Toma din Aquina, vină-le întru ajutoriu!

Mr.

Concertul reuniunii române de cântări din Sibiu.

Mărețele sərbători ale Crăciunului de un șir de ani încõce reuniunea română de cântări din Sibiu le pregătesce prin câte un concert din piese bine alese și frumos executate. În chipul acesta s'a urmat și acuma cu concertul de Duminecă, care s'a dat după programa publicată de noi în numărul din urmă al țariului nostru. La orele 4^{1/2} sala dela Musikverein era plină cu public ales.

Începutul concertului s'a făcut cu cântecul popular „Între piatra Detunată“ arangiat pentru cor micșt de Georgiu Dima, după care a urmat compozițiã originală a domnului G. Dima: „Două inimi nu mi dau pace“ ambele coruri cântate a capela cu simțemânt și precisiune.

Răpit de farmecul bunului început, și pus în dispozițiunea plăcută, pe care o stărnesc în om o frumoasă cântare, publicul a rămas în această plăcută dispozițiune până la cele din urmă acorduri.

În numărul 2 dõmna Crișian a cântat cu voce foarte plăcută și cu multă îngrijire trei cântece: a) „amăgire“, b) „cântec popular“ și c) „cântec de joc italianesc“ de C. Reinecke, cari sunt compuse pentru violină și piano. Frumoșã cântare a dõmnei Crișian a fost răsplătită cu aplause bine meritale.

În punctul 3 și 5 ni s'a prezentat corul în totă splendoria sa. Puternicul cor: „Dumneșirea în tempestate“ de F. Schubert, cântat cu pricepere și inimă a produs mare efect. Deosebită bună impresiune au lăsat după sine „cântecele toscanice, pentru soli“, cor micșt, și acompaniare de piano de R. Weinwurm cari au fost exact și cu mult simțemânt interpretate.

În partia solo din numărul 2 a cântat dõmna Maria Dima cu multă pricepere, multă îngrijire și cu adencă concepțiune.

Dõmna Dima dispune de o voce foarte plăcută, mladiosă, și dulce melodiosă, care a frapat pe public, și care a știut interpreta frumșetele din compozițiunea autorului.

În duetul din numărul 5, rolul tenorului l'a cântat dõmna Crișian, foarte frumos. Lângă ea s'a asociat rolul altului cântat tot de dõmna Dima, și aceste cântări au fost demne sorori ale prestațiunilor corului, care cu deosebire a eselat și în piesa această.

În numărul 4 membrii capelei orașului domnii: Lutz (viol. I.); Hegar (v. II.); Schmidt (violă); Hermann jun. (Violoncel) au osecutat Cuartetul Dmoll de W. A. Mozart în mod precis, secerând aplause șgomotose.

Nu mai cei vërșai în cele interne ale reuniunii au putut observa cum bólele epidemice, cari și aici în Sibiu, și-au mutat locuința, au rărit șirul cântăreților cu deosebire în vocile bărbătesci. Și dacă nu s'a observat lipsa lor, această dovedese îndoită silință din partea acelora, cari au putut cânta și meritul lor încă e îndoit.

La piesele 3 și 5 acompaniarea pe piano o a provēdut cu adevărată artă dõmna Minerva Brote, care și a făcut neperitoare merite pentru reuniunea română de cântări.

Ca de încheiere vom accentua din nou, că precum pe câmpul de luptă victoria cel puțin pe jumătate se atribuie generalului, așa și la escelentele prestațiuni ale acestei reuniuni sufletul a fost dirigentul Georgiu Dima, care cu mare abnegațiune și urmăzã misiunea civilisatõre de a cultiva, propaga și a face se străbată în cercuri tot mai largi românesci musică bună, care edifică inimile și le nobilitază.

Varietăți.

* (Cancelist.) Un cleric absolut, care e deprins bine în scrisõre, și pe lângă limba română cunoșce de ajuns cea magiară și cea germană, poți afla imediat aplicare de cancelist salarisat la consistoriul arhidieceșan de aici. Reflecțiunii să se adreseze cătră secretariatul consistorial prin epistole private, scrise cu mâna lor proprie.

* (Fundatiune.) Mult regratatul medic din Sibiu, Dr. Ioan Moga, a lăsat în testamentul seu 1000 fl. în scopul educațiunii femeii române. Soția răposatului, Dõmna ved. Dr. I. Moga a depus 10 acțiuni dimpreună cu cupõnele la cassa asociațiunii transilvane. Fundatiunea sub numirea „Fundatiunea Dr. Ioan Moga și soția sa Ana născută Bologa“ a fost primită din partea comitetului asociațiunii, care va face un act fundatiional și din venite se vor împărțai fetețe, cari cercetezã institute cu caracter național românesc.

Domna v. d. Moga a mai dăruit și biblioteca științifică medicală constatătoare din 100 opuri diferite.

Fapta acésta vorbește destul de eclatant despre simțămintele ce le a nutrit mult prea de timpuriu răposatul față de némul nostru.

* (Têrgul Sibiiului). Magistratul orașesc înscințeză, că têrgul de vite se va ține în zilele 7, 8 și 9 Ianuarie c. nou.

* (Avis.) Tinerimea română arangéză în preséra de anul nou o serată dansantă în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus” la care este invitată întréga inteligență română din loc și jur.

Inceputul la 8 ore séra. Intrarea da persónă 1 fl. de familiă 2 fl. Invitări speciale nu se fac.

Sibiu, la 4 Ianuarie, 1892 st. n.

Comitetul arangiator.

* O petrecere împreună cu producțiune musicală-declamatrică și cu joc se va arangia Joi în 26 Decembre v. a. c. cu elevii scolei rom. gr. or. din Poplaca în edificiul scolar. Inceputul la 7 ore séra. Venitul curat e destinat spre scopuri culturale. Intrarea: locul I de persónă 30 cr., de familie 60 cr.; locul II. de persónă 20 cr. de familie 40 cr. Suprasolvirile se cuitéză pe calea puclicității.

Program:

1. „Condacul născerei” executat de corul scolarilor.
2. „Născerea lui Christos” piesă în 4 acte împreună cu cântece, jucată de elevi.
3. „Movila lui Burcel” declam. de un elev.
4. „Între piétra Detunată” esec. de corul scolarilor.
3. „Toporul și pădurea” declam. de un elev.
6. „Deșteptă-te române” esec. de corul scolarilor
7. Petrecere cu joc.

Toți prietenii, școlii se se considerere prin acésta de invitați; invitări speciale nu se fac.

* (Sinucidere) Cassariul prim al „primei casse patriotice de păstrare din Budapesta, Piufich, s'a sinucis la moșia s'a de lângă Vaț. Causa sinuciderei e jocul nenorocit de bursă. Cassariul, un om încă tânăr, avea venite fôrte mari și dispune si de mare avere. Sinuciderea lui a cauzat mare senzațiune. Se afirmă, că s'a atins și de banii institutului.

PARTEA ȘTIINȚIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Religiunea

în școlile poporale române, anul al II-lea după planul „Normativului” pentru școlile din metropolia gr. or. română din Transilvania și Ungaria.

(Operat pentru concursul literar deschis de „Reuniunea învățătorilor români greco-orientali din districtul XI Făgăraș de „abni.”)

(Urmare.)

Cu Iosif în temniță, mai erau încă doi ómeni dela curtea regelui Faraon, un păharnic și un pitariu,

cari au fost închiși pentru greșeli. Într'o diminétă, améndoii soții lui Iosif, s'au sculat fôrte triști. Întrebând Iosif despre cauza superării lor, ei i-au spus, că preste nópte au avut nisce visuri înfricoșate, și acum se chinuesc, și nu pot sci, ce însemnéză acele visuri. Și anume: Pitariul dișe: Am visat, că purtam pe cap o corfă cu trei pâni, și paserile ceriului veniau, și mâncau din ele. Iosif, prin descoperirea lui Dumneșeu, i-a tâlcuit pitariului visul, dișend: „Mânia regelui spre tine este mare, căci ai făcut păcat greu, și nu se va domoli, dincontră preste trei zile te va spânzura, și paserile ceriului vor mânca carnea ta. Deci pregătescete de mórte, și cu tótă credința în Dumneșeu, te rógă Lui, ca să-ți dea putere, să poți suferi pedépsa, care o ai meritat prin faptele tale.” Așa mângăia Iosif pre soțul seu de măhnire. Păharnicul, îngrozit de cele ce au auzit, dișe: „Am visat trei vișe, încărcaute cu struguri coșți, luam strugurii din ele, storceam must în păhar, și dam regelui Faraon să bea.”

Nevinováția ta s'a recunoscut, preste trei zile, vei eși din temniță, și érá vei servi pre împératul ca mai înainte la masă, umplându-i păharul cu vin. Dumneșeu nu lasă pre cei drepți. Deci, când vei fi ér în serviciul ténu, și în bine, nu uita de soțul teu, Iosif.”

Cele-ce Iosif le-au profetit, tocmai așa, s'au și întéplat. Pre pitariul, pentru fărădelegile lui, l'au spânzurat, ér pre păharnicul, l'a luat împératul ér în serviciul seu.

Din acésta istorióră învățăm: 1. Omul este datoriu să ajute deapropelului sên, nu numai, când se află în bine, ci și atunci, când se află strémto-rat în necasuri, precum a făcut și Iosif cu soții sei din temniță. 2). Dumneșeu răsplătesc fecărui om după faptele lui, și nu uită pre cei drepți, ai elibera dela osânda greșită, ér pe cei păcătoși, ai osândi după faptele lor, precum a făcut cu pitariul și păharnicul din temniță, cărora în vis le-au descoperit ce are să li se întéple.

Chiar în réu, când ne aflăm,
Binele se nu'l uităm,
Și la căți, numai pntem,
Mereu bine, se facem,
Precum Iosif a făcut,
În temniță de demult.

Intrebări. Cine mai era cu Iosif în temniță? Ce a visat pitariul? Ce a visat păharnicul? Cum le-au esplicat Iosif visurile? Implinitu-s'a profetia lui Iosif? Ce învățăm din istorióră acésta?

(Va urma.)

Mulțămită publică

Societate de lectură „Andrei Șaguna” aduce pe calea acésta cea mai căldurósă mulțămită acelora, cari cu ocaziunea ședinței sale publice ținută în 29 Novembre st. v. în memoria Marelui Arhipăstoriu An-

dreiu au binevoit a contribui prin oferte maritimóse la înmulțirea averei ei.

Séra la cassă au contribuit următorii domni: Escelienț Sa I. P. S. Down Miron Romanul arhiepiscop și metropolit 10 fl., Ilustritatea Sa Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit și vicariu arhiep. 3 fl. Nicanor Frateș, protosincol 2 fl.; Ioan Hannia director sem. 2 fl.; Ioan Papiu protopresb. 2 fl.; Alecs. Lebu propriet 3 fl.; Parteniu Cosma, director de bancă 2 fl., Dr. Remus Rosca, secretar cons. 2 fl., Pant. Lucaș, ases. cons. 3 fl., Georgiu Dima prof. sem. 2 fl.; Dr. D. P. Barcian prof. sem. 1 fl., Dr. Ioan Crișian, prof. sem. 2 fl., D. Comșa prof. sem. 2 fl., M. Voilean, ases. cons. 1 fl., Z. Boiu ases. cons. 1 fl., și „Disertațiunea ținută la 4/16 August a. c. la Hațeg,” Moise Lazar ases. cons. 1 fl., N. Ivan redactor 2 fl., Dr. A. Balint, medic 2 fl.; Gerasim Căndrea ases. cons. 2 fl., D. Cunțan prof. sem. 1 fl., Dr. Vasile Bologa, prof. 1 fl., Dr. Nicolau Vecerdea avocat, 1 fl., Dnele Mateiu și Răcuciu 2 fl., Dna Moga 2 fl., I. Goga 2 fl., Daniil Gabor, subj. reg. 2 fl., C. Stezar, cap. pens. 1 fl., și „Albumul macedo român”; Dșora Petrașcu directóră 1 fl., Dna Teresia Pipoș, 1 fl., Dna Ida Pipoș 1 fl., Dșora E. A. 1 fl., Dr. P. Șpan 1 fl., I. Cărpenișan not. 2 fl., Dr. A. Frâncu 1 fl., Ioan Vătășan, funcționar de bancă 1 fl., Demetriu Cămpăan, arhivaru cons. 1 fl., Dna Arseniu 1 fl., Tăbăcariu subj. reg. pens. 1 fl. 20., Dșora Dancăș 1 fl., Simtion par. 1 fl., Simeon Popoviciu preot milit. 1 fl., N. Cioran 1 fl., Arseniu Bunea, preot 1 fl., Dna Rebeșca 1 fl., Dșora Ecaterina Rebeșca 1 fl., Sever Bocu funcționar de bancă 1 fl., Dna Ana Pascu 1 fl., Dșora Maria Brătulescu 35 cr., Alecs. Mohan 50 cr., N. N. 1 fl., Ios. Muntean 1 fl., N. N. 1 fl., I. Ardelean 1 fl., D. Gabor 1 fl., X. 1 fl.

Prin postă și pe alte căi au încurs oferte dela următorii domni;

Presânția Sa Domnul Ioan Mețian, episcop 5 fl., Prenânția Sa Domnul Nicolau Popea episcop 5 fl., Galacteon Șagau, protopresb. 5 fl., Ioan Bran de Lemeni cap. supr. in pens. 2 fl., Ioan Petric protopresb. 2 fl., Ioan Danciu protop. 2 fl., On. Corp învățătoresc din Brașov 2 fl. 40., Nicolau Crișian not. 2 fl., Ioan Vătășan invet. Brașov 1 fl., Nicolau Murășan par. 1 fl., Michail Gomboș prop. 1 fl., Toma Bărsan par. 1 fl., Aureliu Popescu jurist 1 fl., George Neagovici - Neagescu invet. 1 fl., M. 1 fl., Aurel Boer par. Ciora 1 fl., Iuliu Pitic inv. 50 cr. N. Fodorean inv. 50 cr., Subtragénd din venitul total de 119 fl. 45 cr. speșele de 35 fl. 18 cr. resultă un venit curat de 84 fl. 27 cr.

Sibiu, 12 Decembre, 1891.

Nicolau Vătășan, Gavril Blându, Romul Verșea,
v. preș. cassariu. controlor.

Loterie.

Mercuri în 30 Decembre.

Viena:	62	8	53	2	21
Timișóra:	56	28	45	19	22

Nr. 485.

[217] 3—3

CONCURS.

Pe baza conclusului adunării generale a Asociațiunii transilvane din ședința a II-a, ținută în Hațeg la 5/17 August a. c., de sub pt. prot. 24 pt. 3 lit. b) și în conformitate cu conclusul subsemnatului comitet din ședința dela 9 Decembre a. c. de sub pt. prot. 266 se escrie concurs la 2 stipendii de câte 500 fl. v. a.

Unul din acestea stipendii e merit pentru tineri absolvenți de gimnasiu, eventual pentru tineri, cari își fac sau și-au făcut studiile în regulă la universitate și cari, terminând cursul filosofic, vor să și câștige și calificatiunea specială cerută de legea statului (art. de lege 38 din 1868 §. 103) pentru școlile civile.

Dintre reflectanții la acest stipendiu vor fi preferiți aceia, cari vor dovedi, că au pregătirea recerută pentru de a pute face esamenul special din grupul limbilor, și că pe lângă limba română și magiară cunosc perfect și limba germană, atât în vorbire, cât și în scriere.

La stipendiul al II-lea pot reflecta tineri și tineri, cari, avénd deja pregătirea recerută pentru arta muzicii instrumentale, deprinderea recerută pe pian (clavir) și talent musical, doresc a se perfecționa în cutare conservatoriu, spre a pute provedé eventual muzica instrumentală la o școlă de categoria școlii asociațiunii.

Cei care reflectéză la aceste două stipendii au a-și înainta cererile instruate în mod coréspundétoriu, comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român cel mult până la 31 Martiu 1892, avénd a acude lângă cerere și o schiță a studiului percurs precum și un revers, prin care se deobligă, ca, cerénd trebuința, vor intra ca puteri didactice în serviciul „școlii civile de fete cu internat a Asociațiunii transilvane,” arătând fiă în cerere, fiă separat de aceea, și durata timpului, pentru care reflectéză la stipendiul cerut.

Sibiu, în 19 Decembre, 1891.

Pentru comitetul Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român:

G. Barițiu,
preș.

Dr. I. Crișianu,
secretariu II.

Publicațiune!

Direcțiunea generală a căilor ferate române face canoscut prin acésta că are 31 posturi de ingineri vacante la serviciul de întreținere din București, Craiova, Pitesti, Buzou, Galați, și Iași.

Doritorii de a ocupa asemenea posturi sunt rugați a presenta cererile domniilor lor înscris la adresa Direcțiunii generale a căilor ferate române serviciul P. la București cel mult până la 15 Ianuarie 1892 st. nou, cu arătarea adresei domniilor lor esactă și anecșând documentele următoare:

1. Diplomă sau certificat de terminarea studiilor a unei școlii speciale de ingineri.

2. Certificate de serviciu. [211] 10

3. Act de născere.

4. Act de căsătorie (dacă e căsătorit), și de născere al soției precum și eventualele copiilor.

5. Actele pentru serviciul militar.

Pentru informațiuni mai detaliate doritorii se vor adresa în scris sau verbal la șeful serviciului de întreținere C. F. R.

București, calea Victoriei Nr. 124.

(222)

2—3

Publicațiune de licitațiune.

Comuna bisericescă greco-orientală din Drăguș, comitatul Făgărașu lui, publică din nou licitațiune minuendă pentru clădirea unei biserici noue de material solid, cu condițiunile din planul de clădire aprobat de preavenerabilul consistoriu archidieceșan de sub Nr. 1554 Ep. 1890 și în sensul licenței de clădire din partea Inclitului oficiu comitatens de sub Nr. 8162 vice-com. 1891. Prețul strigării este 20,000 fl. v. a. Întreprindétoriul va da și întreg materialul de clădire, lemnele de coperiș și alășiu și le pôte aduce din pădurea de brad a satului din loc destinat spre acésta.

Licitațiunea se va ținea în 19/31 Ianuarie 1892 la 11 ore ante de améđi în comuna Drăguș, la care se invită toți domni arhitecți, cari voesc a licita.

Licitanți au a depune vadiu de de 5% din prețul strigării, ér întreprindétoriul minuend după aproba, rea contractului de cătră forul superiori va depune cațiune de 20% în bani gata sau în obligațiuni de stat, ori în realități, care va servi ca garanție încă 3 ani dela colaudare încolo.

Condițiunile de clădire, precum și planul și licența se pot vedé la președintele comitetului gr. or. în Drăguș.

Drăguș, în 15 Decembre, 1891 v.

Ioan Făgărașan, George Codru,
președinte. epitrop.

CONCURS.

La subscrișul un post statornic de

Adjunct notarial,

se pôte ocupa fără amânare, înțelegerile mai de aproape cu subscrișul la (Bozesiu p. u. Algyógy.)

Bozeș, 23 Decembre, 1891.

Candin Cristea,
not. cercual.